

Sygn. akt I ACa 744/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta SO del. Mirella Szpyrka (spr.)
Protokolant :	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w C.

przeciwko P. B. i B. B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 22 marca 2016 r., sygn. akt I C 489/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) powództwo oddala,

2) zasądza od powódki na rzecz pozwanych solidarnie 4 428 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych, w tym 828 (osiemset dwadzieścia osiem) złotych tytułem podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów procesu,

3) nakazuje pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie kwotę 3 657,37 (trzy tysiące sześćset pięćdziesiąt siedem i 37/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanych solidarnie 3 321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) złotych, w tym podatek od towarów i usług w kwocie 621 (sześćset dwadzieścia jeden) złotych oraz kwotę 129,54 (sto dwadzieścia dziewięć i 54/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

III. nakazuje pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie 3 999 (trzy tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć) złotych tytułem opłaty od apelacji, od ponoszenia której pozwani byli zwolnieni.

SSO del. Mirella Szpyrka	SSA Roman Sugier	SSA Elżbieta Karpeta
--------------------------	------------------	----------------------

Sygn.akt I ACa 744/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził solidarnie od B. B. i P. B. na rzecz (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w C. kwotę 79 973,47 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 10 lutego 2015r. i orzekł o kosztach procesu.

Rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na ustaleniu, iż pozwanym przysługuje do lokatorskie spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w C. przy ulicy (...), znajdującego się w zasobach powódki. Na sfinansowanie budowy budynku, w którym znajduje się lokal pozwanych, powódka zaciągnęła w dniu 30 marca 1996r. w Banku (...) Oddział w C. kredyt bankowy w łącznej wysokości 1 600 000 zł. Z dokonanego przez zarząd powodowej Spółdzielni w dniu 24 grudnia 1997r. ostatecznego rozliczenia budowy tego budynku wynika, iż na lokal powodów przypada kwota 60 720 zł, z czego zapłacony przez powodów wkład budowlany stanowił 18 216 zł, a zaciągnięty przez powodową Spółdzielnię kredyt – 42 504 zł. Kredyt jest spłacany na zasadach wynikających z ustawy z 30 listopada 1995r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw i obejmuje zadłużenie wobec banku oraz zadłużenie wobec budżetu państwa. Na zadłużenie wobec banku składa się kapitał podstawowy i odsetki skapitalizowane, natomiast zadłużenie wobec budżetu państwa obejmuje odsetki przejściowo wykupione przez budżet państwa i oprocentowanie tych odsetek. Wobec pozwanych powodowa Spółdzielnia zastosowała tzw. normatywną formę spłaty kredytu, wynikającą z art.7 powołanej ustawy. Według tej formuły wysokość miesięcznej raty stanowi iloczyn powierzchni mieszkania (52,8 m²) oraz tzw. normatywu, ogłaszanego w obwieszczeniach Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym RP „(...)”. Spółdzielnia prowadzi analityczną ewidencję zadłużenia kredytowego z podziałem na lokale zajmowane przez poszczególnych członków, podlegającą kontroli banku. Kredyt spłaca systematycznie i zgodnie z harmonogramem. Kredyt obciążający pozwanych nie jest obciążony odsetkami skapitalizowanym wobec banku. Powołana ustawa z 30 listopada 1995r. przewiduje całkowite umorzenie wszystkich odsetek zarówno skapitalizowanych od kredytu jak i odsetek przejściowo wykupionych przez budżet państwa. Pozwani zaprzestali spłacania kredytu. W oparciu o opinię biegłego z zakresu rachunkowości i księgowości Sąd ustalił wysokość zadłużenia pozwanych oraz kwoty podlegające spłacie przez pozwanych w przypadku zastosowania po dniu 31 grudnia 2017r. umorzeń wynikających z art.10 powołanej ustawy, według stanu na dzień 30 września 2014r. i 30 września 2015r. Na kwotę dochodzoną pozwem składały się : odsetki przejściowo wykupione na dzień 30 września 2014r. w wysokości 61 659,98 zł, pozostały kredyt do spłaty w banku przez Spółdzielnię w wysokości 18 313,46 zł oraz różnica w kwocie pozostałego kredytu do spłaty w wysokości 0,03 zł. Dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy uznał, iż w oparciu o powołaną regulację prawną roszczenie powódki jest zasadne. Po dniu 31 grudnia 2017r. pozostałe odsetki obciążające kredyt pozwanych zostaną umorzone, zaś pozostała kwota kredytu podlegać będzie dalszej spłacie przez pozwanych. Pozwani nie posiadają pełnego wkładu budowlanego i stan taki trwać będzie dotąd dopóki pozwani nie uregulują zadłużenia wobec powodowej Spółdzielni z tytułu spłacanego przez Spółdzielnię kredytu bankowego, zaciągniętego na budowę ich mieszkania.

Wyrok w całości zaskarżyli pozwani.

Zarzucili naruszenie przepisów postępowania cywilnego mające wpływ na treść wydanego w sprawie wyroku, a to : art.3 kpc, art.6 kpc, art.227 kpc i art.126 § 1 pkt.3 kpc polegające na uznaniu w wyroku roszczeń powódki za zasadne pomimo nieudowodnienia przez powódkę ich zasadności i wysokości, art.233 § 1 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, polegające na przyjęciu, że roszczenie dochodzone w pozwie jest zasadne i ma jakiegokolwiek udowodnione podstawy, w szczególności, że opinia biegłego tj. zawarte w niej nieuprawnione wnioski biegłego, wskazujące rzekomo prawidłową wysokość roszczenia w pozwie - bez rozważenia na jakiej w ogóle podstawie miałyby one przysługiwać stronie powodowej - są prawidłowe, art.316 kpc poprzez rozstrzygnięcie

sprawy w oparciu o okoliczności, które nie istnieją w chwili wyrokowania tj. zasądzając na rzecz powódki roszczenia przyszłe, niewymagalne na dzień wnoszenia pozwu, art.286 kpc w zw. z art.235 § 1 kpc polegające na zaniechaniu wezwania biegłego sądowego do złożenia wyjaśnień związku z zastrzeżeniami do jego opinii zgłoszonymi przez pozwanych w piśmie z 11 grudnia 2016r., art.1025 § 4 kpc poprzez błędne uznanie, że przepis ten mógłby chociaż teoretycznie stanowić podstawę dochodzonego przez powódkę roszczenia, art.328 § 2 kpc poprzez niewskazanie materialnoprawnej podstawy rozstrzygnięcia, a w konsekwencji tego niepoddawanie się przez przedmiotowy wyrok kontroli instancyjnej i brak odniesienia w jego uzasadnieniu do wszystkich zgłoszonych zarzutów pozwanych tj. zarzutów z pisma procesowego z 19 maja 2015r. (odpowiedź na pozew) oraz pisma procesowego z 9 marca 2016r., złożonego na rozprawie w dniu 24 lutego 2016r. oraz art.108 § 1 kpc poprzez nie rozstrzygnięcie o kosztach procesu. Skarżący podnieśli także zarzut sprzeczności istotnych ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd z treścią zebranego w sprawie materiału polegające na uznaniu, że pozwani są zobowiązani wobec powódki do spłaty dochodzonych pozewem kwot oraz że kwoty te są wymagalne, choć z zebranego w sprawie materiału dowodowego to nie wynika oraz zarzut niewyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy polegających na nie wydaniu postanowienia w przedmiocie zwolnienia pozwanych od kosztów sądowych zgodnie z wnioskiem pozwanych z 19 maja 2015r. i niewyjaśnieniu na podstawie jakich uprawnień – wynikających z umowy czy przepisów prawa – powódka postawiła w stan wymagalności pozostały do spłaty kredyt, a następnie zobowiązała pozwanych do jego spłaty. Nadto pozwani zarzucili naruszenie prawa materialnego polegające na błędnej wykładni (poprzez jego niezastosowanie) art.6 ust.2 ustawy z 30 listopada 1995r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, z którego to przepisu wynika, że wyłącznie banki są uprawnione do administrowania i egzekwowania zadłużenia kredytobiorców z tytułu przejściowego wykupienia odsetek od kredytów mieszkaniowych oraz polegające na błędnej wykładni art.7 powołanej ustawy poprzez błędne uznanie, że przepis ten może stanowić podstawę dochodzonego przez powódkę roszczenia.

Mając powyższe na uwadze pozwani wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości ewentualnie uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie. Podniosła, iż jest stroną umowy kredytowej. Członek spółdzielni jest obowiązany z tego tytułu do wnoszenia rat kredytu do Spółdzielni, a Spółdzielnia dokonuje wpłaty rat kredytu do banku. Członek spółdzielni posiada zatem zobowiązanie wobec spółdzielni z tytułu niepokrytej części wkładu stanowiącej kredyt bankowy. Zważywszy, iż to spółdzielnia rozlicza się z bankiem, zatem to spółdzielnia może dochodzić od swoich członków niepokrytej części wkładu budowlanego. Ponieważ prowadzona w stosunku do pozwanych egzekucja komornicza została skierowana do własnościowego prawa do lokalu powódka musi posiadać tytuł wykonawczy na kwotę niespłaconego wkładu budowlanego, stanowiącego kredyt spłacany na warunkach ustawy z 30 listopada 1995r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, aby w trybie art.1025 ust.4 kpc w pierwszej kolejności z kwoty uzyskanej w wyniku sprzedaży lokalu w trybie licytacji, zaspokoić swoją należność z tytułu niepokrytego wkładu budowlanego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja pozwanych jest zasadna aczkolwiek nie z wszystkich przyczyn w niej podniesionych.

W pierwszej kolejności stwierdzić bowiem należy, iż sporządzone w sprawie uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie uniemożliwia Sądowi Apelacyjnemu dokonanie kontroli instancyjnej. Czym innym jest techniczna strona uzasadnienia (której dotyczy art. 328 § 2 kpc), a czym innym jest jego merytoryczna zawartość, choćby nawet błędna. Wobec tego wytknięcie wadliwego sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie stanowi właściwej płaszczyzny do krytyki trafności przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku ustaleń faktycznych ani ich oceny prawnej.

Oczekiwanego skutku nie mogły także odnieść podnoszone w apelacji zarzuty naruszenia prawa procesowego. W ich drodze skarżący nie zmierzali bowiem do odmiennego ukształtowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, ale – odmiennej oceny prawnej zgłoszonego w sprawie żądania.

Podzielić natomiast należało zgłoszony przez pozwanych zarzut naruszenia prawa materialnego.

W rozpoznawanej sprawie dochodzone pozwem żądanie zapłaty powódka wywodziła z art.1025 pkt.4 kpc wskazując na potrzebę uzyskania tytułu wykonawczego na kwotę niespłaconego przez pozwanych wkładu budowlanego, stanowiącego kredyt spłacany na warunkach ustawy z 30 listopada 1995r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1996r. Nr 5 poz.32 ze zm.). Podstawy świadczenia pozwanych upatrywała natomiast w obowiązku członka spółdzielni do spłaty niepokrytej części wkładu budowlanego.

Bezspornym w sprawie było, iż żądaniem powódka objęła niespłaconą i niewymagalną część

kredytu pozostającego do spłaty w banku przez Spółdzielnię wraz z odsetkami przejściowo wykupionymi przez budżet państwa.

Nie kwestionując obowiązku pozwanych w zakresie spłaty obciążającego ich lokal kredytu mieszkaniowego, zgodnie bowiem z obowiązującym w dacie powstania tego obowiązku art.208 § 1 ustawy z 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze (Dz.U. Nr 30 poz.210 ze zm.) członkowie spółdzielni obowiązani byli uczestniczyć w kosztach budowy, eksploatacji i utrzymania nieruchomości spółdzielczych, działalności społeczno-wychowawczej oraz w zobowiązaniach spółdzielni z innych tytułów przez wnoszenie wkładów mieszkaniowych lub budowlanych oraz uiszczanie innych opłat zgodnie z postanowieniami statutu, podzielić należy stanowisko skarżących co do braku podstaw prawnych uzasadniających obciążenie ich spłatą kredytu w jego niewymagalnej części.

W rozpoznawanej sprawie powódka była stroną umowy kredytowej zawartej 30 marca 1996r. z

Bankiem (...) Oddział w C.. Kredyt zaciągnięto m.in. na sfinansowanie budowy lokalu mieszkalnego pozwanych. Kredyt ten jest spłacany na warunkach wynikających z powołanej ustawy z 30 listopada 1995r. Zgodnie z brzmieniem jej art.12b na podstawie uchwały walnego zgromadzenia wyrażającego zgodę na spłatę zadłużenia z tytułu kredytu lub kredytów zaciągniętych przez spółdzielnię mieszkaniową, spółdzielnia może dokonać za swoich członków spłat, o których mowa w art. 11b (ust.1), a po dokonaniu spłat, o których mowa w ust. 1, spółdzielnia przysługuje roszczenie do członków o zwrot środków finansowych stanowiących równowartość dokonanej spłaty. Spółdzielnia nie może żądać od członków, za których dokonała spłaty zadłużenia na warunkach określonych w art. 11b, spłat wyższych od tych jakie ciążyłyby na członku gdyby spłacał zadłużenie na podstawie art. 7 i art. 11. (ust.2). Bezspornym w sprawie było, iż w zakresie objętym pozwem powódka nie spłaciła kredytu. Obowiązek zwrotu , przewidziany art.12b ust.1 cytowanej ustawy, nie powstał zatem po stronie pozwanych.

Podstawy obowiązku świadczenia pozwanych nie stanowi także przywołany przez powódkę art.1025 pkt.4 kpc. Przewiduje on bowiem jedynie przywilej dla zgłoszonej w egzekucji wierzytelności, nie stanowi natomiast jakiegokolwiek materialnoprawnego źródła obowiązku pozwanych.

Z tych względów na zasadzie art.386 § 1 kpc zaskarżony wyrok zmieniono przez oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art.98 w zw. z art.122 § 1 kpc i § 8 pkt.6 w zw. z

§ 16 ust.1 pkt.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. poz. 1801 ze zm.) oraz art.113 ust.1 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 90 z 2010r. poz.594 ze zm.).

SSO del.Mirella Szpyrka SSA Roman Sugier SSA Elżbieta Karpeta